

De Ouderkring: van ieder voor zich naar samen sterk

Het is dinsdagochtend, een groep ouders die elkaar nog niet kent, zit in een schoolgebouw in Amsterdam Nieuw West. “Wil jij vertellen wie jij en je kinderen zijn?” vraag ik de dame naast mij. “Ik ben Saida, moeder van vijf kinderen, eentje getrouwd en ik heb er nog vier thuis.” Een zucht van bewondering gaat door de ruimte. “Maar die jongen van mij” zegt Saida “hij doet vaak gemeen.”

In 2022 ben ik een Ouderkring gestart. Als moeder van twee zoons, betrokken buurtbewoner en pedagoog valt mij op dat ouders veel zorgen hebben om hun kinderen. Tijdens mijn dagelijks rondje boodschappen, kom ik altijd wel iemand tegen die vertelt over een kind dat niet praat, pesterijen in een klas of een afwezige partner. Het valt mij op hoe makkelijk ouders hun zorgen aan mij toevertrouwen en dat niet lijken te doen met instanties die daarvoor zijn. Ouders praten over ‘de jeugdzorg’ die zomaar je kind kan afpakken of een DTP prik waarvan je autisme kan krijgen. Andere ouders vertellen me over mindfulness trainingen waarin ze leren over zichzelf en het ouderschap, Instagramaccounts over intergenerationeel trauma of de opvoedtips en tricks die ze dagelijks in hun mailbox ontvangen. Ik merk dat alle ouders onzekerheid ervaren: ouders die in een zee aan meningen, adviezen en oordelen, bang zijn iets na te laten én ouders die minder toegang hebben tot die informatie maar wel merken dat er van alles wordt verwacht van opvoeden en ouderschap in Nederland. Zo vertelt een moeder, die net uit Syrië is gevlucht, te denken dat er iets mis is met haar kind als de dame van het consultatiebureau haar de ene na de andere vraag stelt. Ook hebben veel ouders, waaronder ikzelf, gevoelens van schuld- en schaamte; zeker als je het idee hebt dat je kind of gezin niet helemaal in de pas loopt. Ouders hebben misschien wel een netwerk waarmee ze hun zorgen kunnen delen maar dat dūrven, is een tweede. Bovendien zijn interventies rondom opvoeden, -alle opmerkingen over *it takes a village* en *de pedagogische basis* ten spijt- vooral gericht op het zogenaamde welbevinden van kinderen, veel minder op dat van ouders, meer gericht op zelfredzaamheid -vanuit een medische, individualistische blik op opvoedingskwesaties- dan op samenredzaamheid. Kortom, hoe meer ik mijn ogen en oren open zet, hoe groter het verlangen als ouders sámen in gesprek te gaan. Weg van het individualisme, de kloof en alles dat zogenaamd moet of hoort. Samen uitvinden wat opvoeden en ouderschap nou eigenlijk betekenen.

Elkaar gaan verstaan

Om half 9 's ochtends zit ik in 2022 aan het begin van het schooljaar klaar in de teamkamer van de gemengde buurtschool bij mij om de hoek. In de kring met twaalf stoelen nemen alleen de juf van de taallessen, een moeder die Nederlands en Arabisch spreekt en een moeder die Berbers en een beetje Arabisch spreekt, plaats. In mijn hand het programma dat ik na veel schrijven en schrappen heb

samengesteld. “Laten we beginnen met een voorstelrondje.” Een wat? “Een voorstel”.. wacht: ik wijs naar mezelf en zeg hoe ik heet. Verder dan kennismaken en meewarige blikken over kinderen en partners, komen we deze bijeenkomst niet. Wanhopig vraag ik me af hoe we kunnen praten over het leven met onze kinderen als we elkaar niet verstaan. De tweede keer hebben de ouders van de eerste keer iemand meegenomen. De schooldirecteur berekent: als iedereen steeds iemand meeneemt, is aan het einde van het schooljaar de kring vol. En ja, de derde keer zitten er al vijf moeders. Ik begin met kleine spelletjes rondom onze eigen opvoeding. Waar ben je opgevoed, door wie, met wie speelde je vroeger? Veel ouders blijken niet bekend met het begrip ‘opvoeding’. We verkennen hoe opvoeding meer is dan verzorging, waarom het belangrijk is, wanneer we ermee worstelen. Met deze vragen leggen we de basis voor alle bijeenkomsten erna. Ik vertel dat ik pedagoog ben, waaróm en hoe het me soms helpt in de opvoeding van mijn eigen kinderen -en soms ook niet-. Hoe meer ik van mezelf laat zien, hoe meer anderen dat doen. Ik besluit dat taal geen drempel is. We nemen de tijd elkaar te verstaan, met onderlinge vertaling, handen en voeten, tekeningen, Google Translate, klopjes op schouders, bezorgde en verrukte blikken.

Op een ochtend dropt een moeder plompverloren: “mijn zoon van 6 heeft kanker, het gaat niet goed met mijn oudste kinderen, wat kan ik doen?” Terwijl ik vraag na vraag stel, barsten de anderen los met adviezen. Een overweldigende discussie in plaats van een verruimende dialoog is het gevolg. Voor de keer erop kauw ik op een regel die ik non verbaal kan uitleggen: op je handen zitten. Ik leg uit dat we van nature geneigd zijn onze handen uit te steken, maar dat het soms beter is even te wachten. We oefenen met stil zijn en geduld hebben, terwijl een ouder vertelt en steeds meer deelt. Samen bedenken we tips die het meest bij de ingebrachte situatie passen. “Welke resoneert het meest?” vraag ik de moeder die net heeft verteld over haar brood weigerende kleuter. Resoneren? Raar woord, ik bedoel, waarvan je denkt: “ja!” ik sta op, wijs naar mijn hoofd en sla dan mijn handen voor mijn hart. De ouder schudt het hoofd: geen één tip ‘resoneert’. Als ik volgende keer vraag hoe het nu gaat, zegt ze dat zoonlief nog steeds geen brood eet maar ze er geen probleem meer mee heeft. De andere ouders glimlachen tevreden.

Iedereen is altijd welkom

Er begint een vaste groep moeders te komen. Op een dag stapt de meest opvallende vader van de school met opgemaakte ogen de Ouderkring binnen. Nieuwsgierig en bezorgd of iedereen zich nu nog wel comfortabel voelt, herhaal ik in gedachten: ‘iedereen is altijd welkom’. Het blijft die keer stiller in de groep totdat hij de week erop ook een verhaal deelt en zijn aanwezigheid vanzelfsprekend wordt. Zorgen staan inmiddels minder voorop. We maken lol, soms barst iemand uit in een lied, we klappen als iets is gelukt. We oefenen met hoe je je kunt voorstellen aan de leerkracht van je kind. De ouder die een half uur voor het einde van de bijeenkomst alsnog neerploft, krijgt een kop koffie. Kinderen die langslopen, steken hun duimen omhoog. “Hij is trots dat ik hier ben,” zegt een ouder over haar zoon. Het gaat er niet perse georganiseerder aan toe, wel vrolijker, echter en eerlijker. Zo blijken veel ouders

liever te willen praten over gedoe met partners en (schoon)ouders dan met hun kinderen. Blijkt de naam Ouderkring verwarring op te roepen en wordt er *beter leven met je kinderen* van gemaakt. Tijdens een verhit gesprek over Paarse Vrijdag loopt een paar moeders weg om de week erop toch weer aan te sluiten. We organiseren een Ouderkring in de avond zodat ook werkende ouders kunnen meedoen. Terwijl een vader wijdbreins praat over hoe de opvoeding nu eenmaal in elkaar steekt, praten anderen zachtjes of zuchten diep. Tijdens de evaluatie neem ik me voor opnieuw te benadrukken dat het in de Ouderkring om ervaringen gaat en besluit een groepje ouders de volgende keer zelf te koken omdat de catering tegen viel. Op een dag komt een moeder halverwege de bijeenkomst binnen. In de koffiepauze pakt ze mijn hand en smeekt om hulp. ‘Wie, wat waar hoe?’, schiet ik in mijn oude reflex, totdat ik zeg: “wacht, we gaan zo samen nadenken over hoe we je kunnen helpen, is dat oké?” Ze knikt voorzichtig. Aan het einde van de bijeenkomst gaan twee moeders met haar naar de vrouwenopvang. Het schooljaar is bijna voorbij.

Samen zoeken naar betekenis

In 2026 draaien er verschillende Ouderkringen die wekelijks of maandelijks plaatsvinden op basisscholen, in buurthuizen en bij spelinlopen. Zonder en soms met kinderen, veelal met moeders, soms met vaders en steeds vaker met sociaal pedagogisch professionals. Gecombineerd met Nederlandse taalles, spelen met jonge kinderen of maaltijden koken. Elke keer zoeken we samen naar wat werkt en past. Net als opvoeden zelf eigenlijk: proberen, ervaren, afstemmen, bijstellen. Hoe meer ik voorbereid, hoe minder er doorgaat. Hoe meer er een programmaatje is, hoe minder betrokkenheid en eigenaarschap. Stapsgewijs ingerichte werkvormen stranden bij stap 1 of lokken een heel andere reeks bijeenkomsten uit. Het gaat er hier allereerst om een gemeenschap te vormen vanuit het vertrouwen dat we van dááruit iets leren. Ik heb me in de 25 jaar dat ik pedagoog ben, nog nooit zo *pedagoog* gevoeld. De relatie staat centraal: niet die tussen mij als pedagoog en de ouders maar tussen ons als ouders. Ik ben luisterend aanwezig, tast en stem af en stimuleer daarmee anderen dat te doen. Het komt er steeds op neer in het hier en nu de kern te verwoorden: individuele problemen vertalend naar gemeenschappelijke vragen. Elke ontmoeting geeft input voor een nieuwe, we rijgen ze steeds meer samen aaneen. Sterker nog: samen zoeken naar betekenis is de kern van de Ouderkring. Ouders willen niet alleen praten over problemen met kinderen, maar ook over hun eigen leven: hun gevoelens over ouderschap, hun eigen ontwikkeling, hun kijk op het leven en dáármee de opvoeding. Opvoedvragen blijken ook levensvragen.

Voortdurende dialoog

De Ouderkring bestaat uit een voortdurende dialoog. Niks ligt vast en toch is er een structuur. Die zit ’m in eerste instantie in de vorm van de kring die open, gesloten, rond en heel is als we naar elkaar luisteren, onze ervaringen delen en doen wat we nodig hebben. Adviezen geven we alleen als er om gevraagd wordt, en zoveel mogelijk in de ik-vorm. Elke keer benadruk ik dat niks moet tenzij we het

zelf willen. We werken vanuit het vertrouwen dat we samen méér weten en tijd en geduld ons helpen. Sommige ouders vinden het moeilijk dat geduld op te brengen, ze zoeken gewoon een oplossing voor hun probleem. Soms is die er wel, vaak ook niet. Dat is een teleurstelling in een samenleving waarin tips en tricks de boventoon voeren en opvoeden wordt gezien als iets dat gefikst kan worden. Het geeft lucht en ruimte als je merkt dat niet alles te beïnvloeden is en dat achter jouw individuele probleem misschien wel een gemeenschappelijke vraag schuilt waar méér antwoorden op zijn en je kan zoeken naar wat bij jón past. Steeds nodig ik ouders uit met een afstandje te kijken naar hun eigen leven en opvoedsituaties, naar de behoeften die achter gevoelens, gedrag, oordelen en meningen schuil gaan. Om (het gedrag van) onze kinderen en onze partners te begrijpen, maar vooral ook onszelf: wat is belangrijk voor ons? Een opmerking over ‘mijn kind is telefoonverslaafd’ mondt uit in een gesprek over ♦ de waarde van (buiten)spelen ♦ de gedachte dat dit niet meer zou kunnen ♦ onze eigen mediabubbels ♦ onze behoeften aan veiligheid, bescherming én gezamenlijkheid ♦ het verlangen meer ruimte te maken voor spelen ♦ speelafspraken van ouders die afwisselend met een schare kinderen na schooltijd buiten blijven. Even vaak lukt het ook niet om te luisteren. Als een moeder vertelt over haar overweldigende zorgen om haar eerstgeborene, zegt een ander: “ah joh, je eerste pannenkoek mislukt altijd”. Er wordt nog steeds geoordeeld, ongevraagd advies gegeven, met eigen verhalen over elkaar heen gedenderd, maar er zijn steeds meer mensen die dat (h)erkennen. De nadruk in de Ouderkring ligt op de oefening en de intentie te luisteren.

De Ouderkring in de sociaalpedagogische basis

De Ouderkring maakt onderdeel uit van de georganiseerde sociaalpedagogische basis. De kring is open voor iedereen en toch komt niet iedereen. Op de gemengde buurtschool sluiten vooral ouders met een migratie achtergrond aan terwijl witte ouders snel door moeten, want *‘oh werk en geld en calls’*. Soms kunnen ouders simpelweg niet op het geplande tijdstip, meer nog kost het mensen moeite uit de eigen bubbel te breken. Wanneer professionals in de kring aansluiten om iets te vertellen over social media of om iets uit te vinden over ‘de doelgroep’ ontbreekt de wederkerigheid en dáármee de gelijkwaardigheid. En daarmee reikt de kloof- of ontstaat die misschien wel- in de pedagogische basis. Terwijl opvoeden van ons allemaal is én een betere medemenselijke wereld begint bij de opvoeding. In Ouderkringen waar ouders praktisch, theoretisch of niet opgeleid samen komen en professionals als wetende en niet wetende mensen aansluiten, ontstaan rijk geschakeerde betekenissen van opvoeden en ouderschap. Dat levert niet alleen een heleboel onderling begrip en vertrouwen op maar helpt ook uit te zoeken wat werkt en past in het leven met kinderen. Ik nodig daarom iedereen in jeugdhulp, -zorg en -beleid, kinderopvang en onderwijs uit, ruimte te maken voor ontmoetingen met elkaar, ouders, kinderen en jongeren. Er is niet zozeer behoefte aan meer informatie, wel aan gezamenlijke duiding van die informatie. Niet alleen onder ouders maar ook onder professionals die van de ene ‘casus’ naar de andere sjezen. Dat vraagt om actief uitreiken naar elkaar. De bereidheid niet alleen te vormen maar ook gevormd te worden: de bereidheid tot sociale verandering.

Daphne Clement is zelfstandig pedagoog en initiator van de Ouderkring (www.deouderkring.nl). Ze begeleidt, ontwikkelt en schrijft in en over de pedagogische praktijk. Met haar werk draagt ze bij aan meer vertrouwen, begrip en samenwerking thuis, op scholen en in buurten (metclement.nl).